

Krisen inom nötkött ett faktum

Produktionskostnaderna har skenat i väg, medan producentpriserna bara stigit en aning. Så ser situationen ut för nötköttsproducenterna som kämpar med bristande lönsamhet. Vi kan börja tala om kris, säger Johan Snickars, ordförande för ÖSP:s nötköttsutskott.

Redan under en längre tid har det kommit larmrapporter från svinnäringen, som genomgår tuffa tider. Men nu börjar måttet vara rågat också för nötköttsproducenterna. Situationen är densamma: produktionskostnaderna ökar, medan producentpriserna knappt rör på sig.

– Kostnaderna för foder, el och bränsle har skjutit i höjden under de senaste åren. Men samtidigt har producentpriserna inte stigit nämnvärt, vilket gör situationen ohållbar. Många producenter har gjort stora investeringar och trots att räntnivån är låg är lönsamheten mycket dålig, säger Johan Snickars, ordförande för ÖSP:s nötköttsutskott.

Han arbetar själv som nötköttsproducent och föder upp kalvar i Malax. Kalvarna förmedlas vidare vid drygt sex månaders ålder och Snickars befarar att nötköttssektorn snart kan hamna i en liknande situation som svinnäringen.

– Vissa förmedlar kalvar och andra har slutuppfödning. Om kedjan börjar halta påverkas alla, vilket redan har hänt inom svinnäringen. Skillnaden är att om det blir produktionsuppehåll inom nötköttskedjan tar det betydligt längre innan man kan sälja på nytt, eftersom omloppstiden är längre, förklarar Snickars.

Han bedömer att produktionspriserna har stigit med cirka 25-30 procent på två år. Trots att producentpriset också stigit en aning det senaste året täcker det inte glappet.

– Vi ligger under EU:s medelpris och nötköttsproducenterna i till exempel Sverige och Danmark får ungefär 20 cent per kilo högre än vi. Att så är fallet är märkligt med tanke på att det råder underproduktion på nötkött i Finland.

Krismöte i Nivala

Krismötet, som arrangerades av nötköttsklubbar och producenter från C-området, lockade drygt hundra deltagare och en av dem var Thomas Snellman från Pedersöre. Enligt honom diskuteras bland annat hur nötköttssektorn ska kunna råda bot på lönsamhetskrisen.

– Producentpriserna var naturligtvis högt på agendan under mötet. Och det som var tydligt är att det inte räcker med höjningar på en eller ett par cent per kilo, utan om tiotals cent, säger Snellman, som själv är nötköttsproducent och har förtroendeuppdrag inom ÖSP och Österbottens kött.

En annan fråga som dryftades under mötet i Nivala var att köttindustrin binder sig till långa avtal med handeln. Avtal som görs upp under skördetider innan foderpriserna har bestämts.

– En i publiken ansåg att köttindustrin måste sluta göra upp långa

Johan Snickars, ordförande för ÖSP:s nötköttsutskott, är orolig för den försämrade lönsamheten inom näringen. Snart är situationen lika prekär som inom svinnäringen, säger han, och konstaterar att priserna måste upp!

avtal, eftersom det går emot allt sunt förnuft, berättar Snellman.

Det som däremot överraskade honom var att det presenterades få lösningsmodeller på hur lönsamheten skulle kunna förbättras.

– Något som konstaterades är att dilemmat är att det finns två jämnstora aktörer, HK och Atria, som handeln spelar mot varandra. I konkurrens mellan dem hamnar de att pressa producentpriserna.

– Handeln, som också var representerad, utpekades som den största boven i dramat och anklagades för att ha för stora marginaler och hålla priserna nere. Men i övrigt diskuterades inga egentliga lösningsmodeller. Dessutom beslöt att ett nytt krismöte ska hållas i början av december och senast då skall signaler om förändring i lönsamheten skönjas, annars blir det uppror.

Snickars är orolig för situationen och framtidsutsikterna ser inte heller ljusa ut. En lågkonjunktur står vid dörren och landets nya regering har proklamerat stora nedskärningar inom jordbrukssektorn.

– Regeringsprogrammet är ingen trevlig läsning och det ser i dagsläget ut som att stöden minskar, vilket kommer att kännas i fickan för många inom jordbruket, säger han.

Och fortsätter:

– Det kan på sikt leda till att vissa producenter lägger ned verksamheten och då minskar utbudet ännu mera. Det öppnar för en ökad import och när köttet utifrån får en större marknad är det svårt att rubba balansen. För importprodukterna ett starkt fäste kan det bli svårt att återta greppet om marknaden för den inhemska produktionen.

Hoppas på högre priser

Snickars är inte särskilt hoppfull om att producentpriset kan börja röra på sig uppåt inom den närmaste framtiden.

– Köttbolagen har uttalat att det inte blir några prishöjningar under det kommande halvåret. Men trots det hoppas ÖSP att vi kan komma upp till en prisnivå som gör att nötköttsproducenterna kan leva på sin produktion. För som det är nu är det många som inte gör det.

Stefan Saaristo, vd för Österbottens kött, konstaterar att det enorma kostnadstrycket gäller för alla köttnäringar.

– Det är ett tufft läge för alla och kostnadstrycket ska realiseras i försäljningspriserna. Det är från marknaden som högre priser ska tas ut, säger Saaristo.

Är det möjligt att ta ut så mycket som tiotals cent som producenterna anser är nödvändigt?

– Det får framtiden utvisa och det är de olika momenten inom förädlingskedjan till handeln som avgör den slutliga lönsamheten för råvaran. Men det är i huvudsak i konsumentpriserna som höjningarna ska göras, säger Saaristo.

Global marknad

Han understryker att Finlands köttproducenter verkar på en global marknad där konkurrensen är hård. Det är också en av orsakerna till att producentpriserna här hemma är lägre trots att det råder underproduktion.

– Marknaden betalar så mycket den kan och läget är svårt, men det finns möjligheter. Ett sätt att få upp producentpriserna är att göra diversifiering av våra produkter, det vill säga satsa på produktutveckling.

Att köttindustrin binder sig till långa avtal har både för- och nackdelar när vi lever i ett tidevarv där råvarupriserna åker berg- och dalbana.

– Som det är nu känner producenterna direkt av de ökade kostnader inom produktionskedjan. Den stora frågan är hur kostnadsstegringarna snabbare kan börja synas i slutprodukternas priser.

Trots det prekära läget inom köttsektorn har Österbottens kött och Atria en uttalad vision om att öka produktionen och förbättra lönsamheten för sina producenter.

– Vi håller fast vid vår vision om att bevara vår marknadsposition på den finska marknaden. Framtiden är stark för det ska produceras mat som ska konsumeras även i framtiden, säger han.

Nötköttssektorn genomgår tuffa tider och lönsamheten har försämrats mycket på grund av ökade kostnader. Att priset för de här djuren knappt har ökat är de själva lyckligt omedvetna om.